

JUBILÆUM – ET TILBAGEBLIK

Johan de Mylius, Knud Bjarne Gjesing, Bo Hakon Jørgensen og Lise Præstgaard Andersen, som vi så ud, da vi for 40 år siden grundlagde Nordica.

Vi har 40-årsjubilæum

Nordica – Tidsskrift for nordisk teksthistorie og æstetik blev grundlagt i foråret 1984 af Johan de Mylius (f. 1944), Knud Bjarne Gjesing (f. 1949), Bo Hakon Jørgensen (f. 1946) og Lise Præstgaard Andersen (f. 1944), jf. billedet ovenfor fra *Nyt fra Odense Universitet* (nr. 9, 28 maj 1984). Lidt senere formulerede vi mottoet: "En diskret opposition og en god hukommelse."

Det første gik ud på at holde et vågent øje med alt for udprægede modetendenser inden for faget, og det sidste på at bevare det historiske overblik. Fra første færd var vi indstillet på stor tolerance, mangfoldighed og solid faglighed. Den diskrete titel og ligeledes diskrete formulering af mottoet dækkede i de første år over en distance til den siden 1968 dominerende universitetsmarxisme. Ingen af redaktionens medlemmer var tilhængere heraf, hvad der selvfølgelig ikke ville udelukke fremtidige artikler fra denne kant, skønt vores ansættelse og senere undervisning ved

det daværende Odense Universitet (nu Syddansk Universitet eller SDU) var blevet mødt med heftige advarsler fra studentermarxisterne til de nye studerende. Vi var tydeligvis ikke af den rette politiserende litteraturopfattelse. Man tror det næppe, men sådan var det i hine dage. Det var temmelig generende at stå over for en stor flok, eller rettere blive boykottet af samme flok, der mente, de havde fundet sandheden og ville bekæmpe alle andre tilnærmelser til tekstudvalg og -tolkning – og sådan set også til samfundet og livet. Jeg oplevede selv dette ved min ansættelse i 1972. Til gengæld blev man vældig gode venner med de studerende af anden observans, der indfandt sig til ens forelæsninger.

Begrebet 'teksthistorie' kom ind i tidsskriftets undertitel, fordi ordet 'litteraturhistorie' i nogle år ikke var gangbart – heller ikke blandt forskere, der satte pris på og forskede i skønlitteraturen, der i forsigtige vendinger og med beskæmmet indrømmelse af den manglende klasserepræsentation dog kunne omtales som 'finlitteraturen', hvis man ville undgå 'teksthistorie', der undsagde ideen om kunst. Mylius var i øvrigt stolt af at have smuglet ordet 'æstetik' (kunst, skønhed, udtryksfærdighed) ind i *Nordicas* undertitel.

En kort karakteristik af redaktionens medlemmer og deres forskellige baggrund i det fælles fag dansk eller nordisk kunne lyde således: Johan, Bo Hakon og Lise havde alle afsluttende uddannelse fra Københavns Universitet. Bjarne fra Odense Universitet. Mylius, Bo Hakon og Bjarne var influerede af professor Aage Henriksens (1921-2011) karismatiske og personlige udlægning af den store litteratur, om forholdet mellem mystik, psykologi og litteratur. Bjarne var desuden påvirket af grundtvigianske højskoletanker. Lise havde bl.a. baggrund i den nordiske filologi efter sin tidligere ansættelse ved Det Arnemagnæanske Institut i København og sin omgang dér med islandske håndskrifter.

Redaktionens sammensætning har gennem de 40 år forandret sig på forskellig vis. Her følger nogle eksempler på tiltrædelser og fratrædelser. Redaktionen består nu af Anne-Marie Mai (SDU), Camilla Schwarz (SDU), Monica Wenusch (Universität

Wien) og (stadig) af Lise Præstgaard Andersen (SDU), der som det fremgår af ovenstående redegørelse, var med fra begyndelsen. Johan de Mylius og Bo Hakon Jørgensen trak sig ud af redaktionen i 1988, hvor professor emeritus Mogens Brøndsted (1918-2006) tog over og arbejdede målrettet og konstant til sin død. Mogens Davidsen (SDU) var med i redaktionen 2011-2021. Bjarne Gjesing udtrådte i 2022.

I anledning af 40-årsjubilæet har vi bedt medlemmerne af den allerførste redaktion bidrage med hver sin artikel, der er udtryk for, at de stadig er aktive forskere, samt hvilke emner de lige nu interesserer sig for. Det kom til at dreje sig om følgende: Johan de Mylius, "Greb og begreber. Om dansk litterær romantik"; Knud Bjarne Gjesing, "Aktstykker vedr. Ernesto Dalgas"; Bo Hakon Jørgensen, "Om en litterats forsøg gennem 25 år på at forstå og bruge fænomenologi i studiet af litteratur. En stafet givet videre", og Lise Præstgaard Andersen, "Agnes Henningsens erindringer" (oprindeligt som kronik i *Kristeligt Dagblad*, 26.2.2024).

Johan de Mylius er forblevet sin interesse for den litterære romantik både i Danmark og Tyskland tro; han har tysk som bifag. Han diskuterer periodebetegnelsen i de to lande. Knud Bjarne Gjesing interesserer sig i sin artikel for en sammensat skikkelse i dansk litteratur, Ernesto Dalgas (1871-1899), der er splittet mellem en fascination af det moderne gennembruds videnskabsdyrkelse og egne mystisk prægede visioner og drømme. Bo Hakon Jørgensen, der gennem mange år underviste de danskstuderende i teksttolkning og teksttolkningsteorier, skriver om 25 års samliv med fænomenologien, som han kom til at sætte mere og mere pris på, og undertegnede, Lise Præstgaard Andersen, er fortsat interesseret i den historiske virkelighed bag de litterære tekster, bl.a. ved opsporing og læsning af arkivstof som f.eks. brevvekslinger gemt i forskningsbibliotekerne. Desuden er min interesse for forfatterbiografi og ikke mindst for litteraturhistoriens skiftende livsanskuelser stadig i centrum. – Jeg overlevede således ikke alene universitetsmarxismens stadige krav om (nutidig) "samfundsrelevans", men også nykritikkens og nærlæsningens forudgående

forsøg på at skille tekst og forfatter og fordømme parafraser af indholdet (på Københavns Universitet fra ca. 1963 til 1968). Jeg indrømmer dog i denne forbindelse at have haft glæde af at få min stilistiske sans for detaljen skærpet hos nykritikken. I min egen forskning og undervisning har jeg prøvet at oplyse om – og således bevare viden om – også ældre tekster sammenlignet med nutidens. Vi genkender i disse tekster af og til på forbløffende vis vores egne nutidsfølelser og oplevelser bedre og mere præcist udtrykt, end vi selv kunne formulere dem. Men omvendt: Undertiden adskiller fortidens udtryk og idealer sig radikalt fra vores egne. Også det er interessant og kan anspore os til at forstå "det fremmede".

Lise Præstgaard Andersen